

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

- Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi obsega:
- Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 15/94 z dne 18. 3. 1994),
 - Odločba o razveljavitvi 10. člena zakona o referendumu in o ljudski iniciativi in o ugotovitvi skladnosti z ustavo njegovega 9. člena ter neskladnosti z ustavo njegovega drugega odstavka 15. člena (Uradni list RS, št. 13/95 z dne 3. 3. 1995),
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-A (Uradni list RS, št. 38/96 z dne 19. 7. 1996),
 - Odločba o oceni ustavnosti drugega odstavka 19. člena, drugega odstavka 23. člena in tretjega odstavka 46. člena zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 43/96 z dne 2. 8. 1996),
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-B (Uradni list RS, št. 59/01 z dne 19. 7. 2001),
 - Odločba o razveljavitvi 47. člena zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 11/03 z dne 31. 1. 2003),
 - Odločba o ugotovitvi neskladnosti zakona o referendumu in o ljudski iniciativi z ustavo in razveljavitve 24. člena tega zakona (Uradni list RS, št. 48/03 z dne 23. 5. 2003),
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-C (Uradni list RS, št. 83/04 z dne 29. 7. 2004),
 - Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi – uradno prečiščeno besedilo– ZRLI-UPB1 (Uradni list RS, št. 24/05 z dne 11. 3. 2005),
 - Odločba o delni razveljavitvi 2. oddelka II. Poglavja Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 24/05 z dne 11. 3. 2005),
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-D (Uradni list RS, št. 139/06 z dne 29. 12. 2006),
 - Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi – uradno prečiščeno besedilo– ZRLI-UPB2 (Uradni list RS, št. 26/07 z dne 23. 3. 2007).

ZAKON o referendumu in o ljudski iniciativi

(neuradno prečiščeno besedilo št. 11)

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja referendum o spremembi ustave, zakonodajni referendum, referendum o mednarodnih povezavah in posvetovalni referendum o vprašanjih iz pristojnosti državnega zbora.

Ta zakon ureja tudi ljudsko iniciativo za spremembo ustave in za sprejem zakona.

2. člen

Referendum o ustanovitvi občine ureja poseben zakon.

V postopku za izvedbo referendumu o ustanovitvi občine se smiselno uporabljajo določbe tega zakona glede vprašanj, ki s posebnim zakonom niso drugače urejena.

3. člen

Določbe tega zakona o postopku za izvedbo referendumu se smiselno uporabljajo tudi za referendum v samoupravni lokalni skupnosti, kolikor ni s tem ali drugim zakonom drugače določeno.

II. REFERENDUM

1. Referendum o spremembi ustave

4. člen

Na referendumu o spremembi ustave volivke in volivci (v nadaljnjem besedilu: volivci) odločajo o potrditvi spremembe ustave, ki jo je sprejel državni zbor, pred njeno razglasitvijo.

5. člen

Državni zbor razpiše referendum o spremembi ustave, če to zahteva najmanj trideset poslancev.

Zahteva za razpis referendumu iz prejšnjega odstavka se lahko vloži v sedmih dneh po sprejemu ustavnega zakona o spremembi ustave.

5.a člen

Zahteva za razpis referendumu se lahko nanaša na ustavni zakon o spremembi ustave v celoti oziroma na enega ali več njegovih posameznih vsebinsko zaokroženih delov.

Zahteva za razpis referendumu se lahko nanaša na ustavni zakon o spremembi ustave v celoti, kadar ustavni zakon vsebuje le posamezno spremembo ustave ali več med seboj povezanih sprememb ustave.

Kadar ustavni zakon obsega več med seboj nepovezanih sprememb ustave, se zahteva za razpis referendumu lahko nanaša le na posamezni vsebinsko zaokrožen del ustavnega zakona ali na več takih delov. Za vsebinsko zaokrožen del ustavnega zakona se šteje del, ki vsebuje posamezno, z drugimi deli nepovezано spremembo ustave ali več med seboj povezanih, a z ostalimi deli nepovezanih sprememb ustave. Ob teh pogojih se lahko vloži tudi več zahtev za razpis referendumu.

Zahteva za razpis referendumu se ne sme nanašati samo na izvedbeni del ustavnega zakona o spremembi ustave.

5.b člen

Zahteva za razpis referendumu mora vsebovati opredelitev predmeta referendumu v skladu s 5.a členom tega zakona in referendumsko vprašanje v skladu z opredelitvijo predmeta referendumu.

Zahtevi morajo biti priloženi podpisi najmanj trideset poslancev na poimenskem seznamu.

5.c člen

Če se zahteva za razpis referendumu nanaša na ustavni zakon o spremembi ustave v celoti, se referendumsko vprašanje glasi: "Ali ste za to, da se uveljavi sprememba ustave, vsebovana v ustavnem zakonu, ki ga je sprejel državni zbor na seji dne ...?"

Če se zahteva za referendum nanaša samo na posamezen vsebinsko zaokrožen del ustavnega zakona o spremembi ustave, se referendumsko vprašanje glasi: "Ali ste za to, da se uveljavi sprememba ustave, vsebovana v ... (navesti alineo, odstavek, člen ali člene ustavnega zakona, ki vsebujejo posamezen vsebinsko zaokrožen del ustavnega zakona), ki ga je sprejel državni zbor na seji dne ...?"

Če se zahteva za razpis referendumu nanaša na več posameznih, vsebinsko zaokroženih delov ustavnega zakona o spremembi ustave, se referendumsko vprašanje oblikuje za vsak tak del posebej v skladu s prejšnjim odstavkom in se glasuje o vsakem referendumskem vprašanju posebej.

5.č člen

Če v zahtevi predmet referendumu ni opredeljen v skladu s 5.a členom tega zakona ali če referendumsko vprašanje ni oblikovano v skladu z opredelitvijo predmeta referendumu in 5.c členom tega zakona, predsednik državnega zbora pred sejo ali državni zbor na seji pozove predlagatelje, naj zahtevo v določenem roku, ki ne sme biti krajši od treh dni, ustrezno dopolnijo oziroma popravijo. Če tega ne storijo, državni zbor odloči, da referendumu ne razpiše.

V primeru iz prejšnjega odstavka lahko predlagatelji zahteve v osmih dneh po odločitvi državnega zbora, da referendumu ne razpiše, zahtevajo, naj to odločitev preizkusi ustavno sodišče. Predstavniki predlagateljev o tem obvesti državni zbor. O taki zahtevi odloči ustavno sodišče v tridesetih dneh po prejemu zahteve. Če ustavno sodišče ugotovi, da je odločitev državnega zbora neutemeljena, jo razveljavi.

5.d člen

Državni zbor razpiše referendum v osmih dneh po vložitvi zahteve oziroma po predložitvi dopolnjene oziroma popravljene zahteve ali po prejemu odločitve ustavnega sodišča, s katero razveljavi odločitev državnega zbora, da referendumu ne razpiše.

6. člen

Sprememba ustave je na referendumu potrjena, če zanjo glasuje večina volivcev, ki so veljavno glasovali, pod pogojem, da se glasovanja udeleži večina vseh volivcev.

Ministrstvo, pristojno za vodenje evidence volilne pravice, po potrditvi volilnih imenikov na spletnih straneh ministrstva objavi število volilnih upravičencev, ki imajo pravico glasovati na referendumu.

7. člen

Če je sprememba ustave na referendumu potrjena, državni zbor razglasi ustavni zakon o spremembi ustave.

Če se je na referendumu odločalo o delu ustavnega zakona o spremembi ustave, ki na referendumu ni bil potrjen, državni zbor razglasi ustavni zakon o spremembi ustave v delu, ki je bil na referendumu potrjen, in v delu, ki ni bil predmet referenduma.

8. člen

Dve leti po razglasitvi odločitve na referendumu državni zbor ne sme sprejeti ustavnega zakona o spremembi ustave, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev.

2. Zakonodajni referendum

9. člen

Na zakonodajnem referendumu volivci odločajo o potrditvi zakona, ki ga je sprejel državni zbor, pred njegovo razglasitvijo.

10. člen **(razveljavljen)**

11. člen

Državni zbor lahko razpiše zakonodajni referendum po lastni odločitvi na pobudo najmanj desetih poslancev, poslanske skupine, predlagatelja zakona ali vlade (v nadaljnjem besedilu: pobuda državnemu zboru).

Pobuda državnemu zboru se vloži v sedmih dneh po sprejemu zakona.

O pobudi iz prejšnjega odstavka državni zbor odloči v osmih dneh. Odločitev o razpisu referenduma sprejme državni zbor z večino glasov vseh poslancev.

12. člen

Državni zbor razpiše zakonodajni referendum, če to zahteva najmanj tretjina poslancev, državni svet ali najmanj štirideset tisoč volivcev (v nadaljnjem besedilu: zahteva za razpis referenduma).

12.a člen

Zahteva za razpis referendumu iz 12. člena tega zakona se vložijo v sedmih dneh po sprejemu zakona.

Najmanj štirideset tisoč volivcev lahko vložijo zahtevo za razpis referendumu pod pogojem, da pobudnik zahteve v sedmih dneh po sprejemu zakona obvesti o svoji pobudi predsednika državnega zbora na način, ki je določen v 16. členu tega zakona, pri čemer se obvestilo lahko vložijo do izteka poslovnega časa pristojne službe državnega zbora na zadnji dan roka za vložitev obvestila.

Rok za zbiranje podpisov volivcev za podporo zahtevi je petintrideset dni. Zahteva volivcev se lahko vložijo najpozneje v sedmih dneh po preteku roka za zbiranje podpisov volivcev.

13. člen

Če je na podlagi zahteve državnega sveta državni zbor zakon ob ponovnem odločanju ponovno sprejel, se rok sedmih dni za vložitev zahteve in obvestila o pobudi iz 12.a člena tega zakona šteje od dneva sprejema zakona pri ponovnem odločanju. V tem primeru se upoštevajo tudi že zbrani podpisi, s katerimi je bila podprta pobuda pred ponovnim odločanjem o zakonu. Ponovno obvestilo iz drugega odstavka 12.a člena tega zakona ni potrebno.

V primerih vložitve obvestila o pobudi iz drugega odstavka 12.a člena tega zakona in prejšnjega odstavka državni zbor zakona ne pošlje v razglasitev do poteka roka za vložitev zahteve. Če zahteva v tem roku ni vložena, pošlje državni zbor zakon v razglasitev.

14. člen

Če sta v roku iz prvega odstavka 12.a člena tega zakona vloženi zahtevi za razpis referendumu najmanj tretjine poslancev in državnega sveta, državni zbor razpiše referendum na obe zahtevi.

Če je v roku iz drugega odstavka 12.a člena tega zakona vložena pobuda volivcem za razpis referendumu in zahteva, se referendum razpiše na zahtevo.

15. člen

Zahtevi poslancev morajo biti priloženi podpisi najmanj tretjine poslancev na poimenskem seznamu.

Zahtevi volivcev morajo biti priloženi podpisi najmanj štirideset tisoč volivcev na predpisanih obrazcih. Zahtevo volivcev za razpis referendumu vložijo njihov predstavnik.

16. člen

Pobudo volivcem za vložitev zahteve za razpis referendumu lahko da vsak volivec, politična stranka ali drugo združenje državljanov (v nadaljnjem besedilu: pobudnik).

Pobudnik o svoji pobudi obvesti predsednika državnega zbora. Pobuda mora vsebovati opredeljeno zahtevo v skladu s 16. c členom tega zakona in mora biti podprta s podpisi najmanj dva tisoč petsto volivcev. Podpisi morajo biti zbrani na seznamu, v katerem je na vsakem listu podpisanega seznama opredeljena vsebina zahteve. Seznam za

preverjanje verodostojnosti podpisov in obstoja podpisnikov vsebuje osebne podatke podpisnikov: osebno ime, datum rojstva, naslov in občina stalnega prebivališča, lastnoročni podpis ter datum podpisovanja seznama. Obvestilo o pobudi se vloži neposredno pri pristojni službi državnega zbora, pri čemer se rok za vložitev izteče z iztekom poslovnega časa pristojne službe državnega zbora na zadnji dan roka iz drugega odstavka 12.a člena tega zakona.

Predsednik državnega zbora, pristojna služba državnega zbora in ministrstvo, pristojno za vodenje evidence volilne pravice, varujejo osebne podatke volivcev s seznama iz prejšnjega odstavka, razen podatkov o pobudniku, kot zaupne.

16.a člen

Če je pobuda vložena v skladu z zakonom, predsednik državnega zbora v sedmih dneh po njenem prejemu obvesti o dani pobudi ministrstvo, pristojno za vodenje evidence volilne pravice, in določi koledarski rok, v katerem se zbirajo podpisi volivcev za podporo zahtevi za razpis referendumu. O določitvi tega koledarskega roka predsednik državnega zbora istočasno obvesti tudi pobudnika zahteve. Če bi koledarski rok, v katerem se zbirajo podpisi volivcev za podporo zahtevi za razpis referendumu, v celoti ali deloma padel v čas med 15. julijem in 31. avgustom, predsednik državnega zbora določi koledarski rok, ki začne teči 1. septembra. Če bi koledarski rok za zbiranje podpisov v celoti ali deloma padel v čas med 25. decembrom in 2. januarjem, predsednik državnega zbora na zahtevo predlagatelja določi koledarski rok, ki začne teči 3. januarja.

Pristojna služba državnega zbora najpozneje dan pred dnevom, ko začne teči rok za zbiranje podpisov volivcev za podporo zahtevi za razpis referendumu, objavi oznako zahteve za razpis referendumu in koledarski rok, v katerem se zbirajo podpisi volivcev za podporo zahtevi, v medijih.

16.b člen

Volivec da svojo podporo zahtevi z vpisom osebnih podatkov iz drugega odstavka 16. člena tega zakona ter s podpisom na obrazcu, ki ga določi ministrstvo, pristojno za evidenco volilne pravice. Na obrazcu mora biti navedena zahteva za razpis referendumu, na katero se nanaša podpora volivca. Volivec lahko da podporo s podpisom posamezni zahtevi za razpis referendumu samo enkrat.

Volivec podpiše obrazec osebno pred pristojnim organom, ki vodi evidenco volilne pravice, ne glede na kraj stalnega prebivališča. Ministrstvo, pristojno za evidenco volilne pravice, mora v času, ko teče rok za zbiranje podpisov, zagotoviti, da lahko volivec da podporo zahtevi v poslovnem času vsak delovni dan na vseh upravnih enotah in informatiziranih sprejemnih pisarnah.

Volivec lahko podpiše obrazec tudi preko enotnega državnega portala e-uprava z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. V takem primeru pristojni organ, ki vodi evidenco volilne pravice, sprejme elektronsko podpisan obrazec, na podlagi uradnih evidenc preveri identiteto volivca in veljavnost varnega elektronskega podpisa v skladu z zakonom, ki ureja elektronski podpis. Na podlagi pravilno podpisanega elektronskega obrazca pristojni organ, ki vodi evidenco volilne pravice, izda pobudniku potrjen obrazec, kjer namesto podpisa volivca doda uradni zaznamek o elektronskem podpisu ter takšen obrazec potrdi. V primeru, da podpisnik ali elektronski podpis ne izpolnjuje z zakonom določenih pogojev, pristojni organ, ki vodi evidenco volilne pravice, ali

centralni informacijski sistem za sprejem vlog, vročanje in obveščanje zavrne potrditev obrazca in o tem elektronsko obvesti podpisnika.

Organi iz drugega odstavka tega člena vodijo posebno evidenco potrjenih obrazcev, oddanih osebno in v elektronski obliki. Ta evidenca je uradna tajnost in pravico vpogleda ali izpisa vanjo ima samo sodišče.

Osebe, ki so med potekom roka za zbiranje podpisov v bolnišnicah, domovih za starejše občane, zavodih za invalidne osebe in podobnih institucijah, in osebe na prestajanju zaporne kazni lahko svojo podporo izrazijo tako, da njihov podpis na obrazcu potrdi posebej za to pooblaščen osebna te institucije.

Osebe, ki med potekom roka za zbiranje podpisov stalno ali začasno prebivajo v tujini, lahko svojo podporo izrazijo tako, da njihov podpis na obrazcu potrdi uradna oseba diplomatsko-konzularnega predstavništva Republike Slovenije v tujini ali oseba, ki jo za potrjevanje identitete volivcev določi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.

Osebe, ki imajo v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno ali začasno prebivališče, vendar zaradi daljše hude bolezni ali invalidnosti ne morejo pred pristojni organ osebno in ne prebivajo v institucijah iz petega odstavka tega člena, lahko svojo podporo zahtevi volivcev dajo pred uradno osebo pristojnega organa, ki takšne osebe obišče na domu najpozneje šest dni pred iztekom roka za predložitev zahteve volivcev.

Zahteva za izdajo obrazca iz petega in šestega odstavka tega člena ter zahteva za obisk uradne osebe iz prejšnjega odstavka se lahko vloži najpozneje petnajst dni pred potekom roka za predložitev zahteve volivcev.

Če je podpora dana na način iz petega in šestega odstavka tega člena, mora pobudnik zahteve volivcev za razpis referendumu pred predložitvijo zahteve volivcev poskrbeti za vpis podpore v evidenco potrjenih obrazcev.

16.c člen

Zahteva za razpis referendumu, pobuda volivcem in pobuda državnemu zboru vsebujejo referendumsko vprašanje, ki se glasi: "Ali ste za to, da se uveljavi zakon ... (navesti naslov zakona), ki ga je sprejel državni zbor na seji dne ...?".

17. člen **(razveljavljen)**

18. člen **(razveljavljen)**

19. člen **(razveljavljen)**

20. člen

Če referendumsko vprašanje ni oblikovano v skladu s 16.c členom tega zakona, ga predsednik državnega zbora v soglasju z vlagateljem pobude oziroma zahteve nemudoma, vendar najkasneje v treh dneh, ustrezno popravi. Če soglasje ni pridobljeno,

predsednik državnega zbora pozove vlagatelja pobude oziroma zahteve, naj referendumsko vprašanje v roku, ki ne sme biti krajši od treh dni, ustrezno dopolni oziroma popravi. Če referendumskega vprašanja ne dopolni oziroma ne popravi, se šteje, da je bila zahteva oziroma pobuda umaknjena.

21. člen

Če državni zbor meni, da bi z odložitvijo uveljavitve zakona ali zaradi zavrnitve zakona lahko nastale protiustavne posledice, v roku iz 22. člena tega zakona zahteva, naj o tem odloči ustavno sodišče.

Zahtevo iz prejšnjega odstavka lahko državni zbor vloži že v času zbiranja podpisov v podporo referendumski zahtevi.

Ustavno sodišče odloči o zahtevi iz prvega odstavka tega člena v tridesetih dneh.

Zahteva iz prvega odstavka tega člena zadrži zbiranje podpisov in potek roka za njihovo zbiranje. Zbiranje podpisov se v primeru odločitve ustavnega sodišča, s katero je zahtevo državnega zbora zavrnilo, nadaljuje naslednji dan po objavi odločbe ustavnega sodišča v Uradnem listu Republike Slovenije.

22. člen

Državni zbor razpiše referendum v sedmih dneh po vložitvi zahteve za razpis referenduma oziroma po predložitvi dopolnjene oziroma popravljene zahteve ali po sprejetju sklepa o razpisu referenduma po odločitvi državnega zbora ali po prejemu odločitve ustavnega sodišča iz tretjega odstavka 21. člena tega zakona.

23. člen

Zakon je na referendumu potrjen, če zanj glasuje večina volivcev, ki so veljavno glasovali.

24. člen **(razveljavljen)**

24.a člen

Državni zbor pošlje zakon, ki je bil potrjen na referendumu, v razglasitev takoj po objavi razglasitve odločitve iz 53.b člena tega zakona.

25. člen

Eno leto po razglasitvi odločitve na referendumu državni zbor ne sme sprejeti zakona, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z odločitvijo volivcev.

2.a Referendum o mednarodnih povezavah

25.a člen

Na referendumu iz 3.a člena Ustave Republike Slovenije se volivci vnaprej izjavijo o prenosu izvrševanja dela suverenih pravic na mednarodne organizacije ali o vstopu v obrambno zvezo, ki se ureja z mednarodno pogodbo (v nadaljnjem besedilu: referendum o mednarodnih povezavah).

25.b člen

Državni zbor lahko razpiše referendum iz 25.a člena tega zakona po lastni odločitvi na predlog vlade, najmanj desetih poslancev ali poslanske skupine (v nadaljnjem besedilu: predlagatelji).

V predlogu za razpis referendumu mora biti jasno izraženo vprašanje, ki naj bo predmet referendumu.

Če referendumsko vprašanje ni oblikovano v skladu s prejšnjim odstavkom, predsednik državnega zbora pred sejo ali državni zbor na seji pozove predlagatelja oziroma predstavnika predlagatelja, naj predlog v določenem roku, ki ne sme biti krajši od treh dni, ustrezno dopolni oziroma popravi. Če ga ne dopolni oziroma popravi, lahko to stori državni zbor sam, ali pa o predlogu za razpis referendumu ne odloča.

25.c člen

Predlog za razpis referendumu se lahko vloži pred podpisom mednarodne pogodbe iz 25.a člena tega zakona kot tudi po njenem podpisu, vendar pa najpozneje do začetka druge obravnave predloga zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe v državnem zboru.

25.č člen

Če je do sprejetja odločitve o razpisu referendumu vloženi več predlogov za razpis referendumu, državni zbor določi eno ali več referendumskih vprašanj.

25.d člen

O predlogu za razpis referendumu državni zbor odloči v tridesetih dneh. Odločitev o razpisu referendumu sprejme državni zbor z večino glasov vseh poslancev.

Če v postopku ratifikacije mednarodne pogodbe ustavno sodišče presoja njeno skladnost z ustavo, državni zbor do izdaje mnenja ustavnega sodišča odloži odločanje o predlogu za razpis referendumu.

25.e člen

Predlog je na referendumu sprejet, če zanj glasuje večina volivcev, ki so veljavno glasovali.

25.f člen

Državni zbor je vezan na odločitev volivcev na referendumu.

Državni zbor mora pri ratifikaciji mednarodne pogodbe, na katero se je nanašalo referendumsko vprašanje, upoštevati odločitev volivcev. Vezanost državnega zbora preneha, če do ratifikacije mednarodne pogodbe ne pride.

25.g člen

Če je bil referendum o mednarodnih povezavah izveden, glede zakona o ratifikaciji take mednarodne pogodbe referendumu ni dopustno razpisati.

3. Posvetovalni referendum

26. člen

Državni zbor lahko razpiše posvetovalni referendum o vprašanjih iz svoje pristojnosti, ki so širšega pomena za državljane.

27. člen

Državni zbor lahko razpiše posvetovalni referendum na celotnem območju države ali na določenem ožjem območju, kadar vprašanje zadeva samo prebivalce tega ožjega območja.

28. člen

Državni zbor lahko razpiše posvetovalni referendum, preden končno odloči o posameznem vprašanju.

29. člen

Državni zbor ni vezan na izid posvetovalnega referendumu.

III. POSTOPEK ZA IZVEDBO REFERENDUMA

1. Razpis referendumu

30. člen

Akt o razpisu referendumu določa vrsto referendumu, akt, o katerem se odloča na referendumu, besedilo vprašanja, ki se daje na referendumu, dan razpisa referendumu in dan glasovanja na referendumu.

Akt o razpisu referendumu se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

31. člen

Z dnem, ki je določen kot dan razpisa referendumu, začnejo teči roki za opravila, ki so potrebna za izvedbo referendumu.

32. člen

Za dan glasovanja na referendumu se določi nedelja ali drug dela prost dan.

Za isti dan glasovanja se lahko razpišeta dva ali več referendumov.

33. člen

Od dneva razpisa referendumu do dneva glasovanja ne sme preteči manj kakor trideset dni in ne več kakor leto dni. Določitev dneva glasovanja, do katerega preteče več kot petinštirideset dni od dneva razpisa referendumu, sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino navzočih poslancev.

Rok iz prejšnjega odstavka ne teče v času, določenem v prvem odstavku 16.a člena tega zakona.

34. člen

Najpozneje petnajst dni pred dnem glasovanja se akt o razpisu referendumu objavi v medijih ali na drug način. V medijih ali na drug način se objavi tudi besedilo akta, o katerem se bo odločalo na referendumu.

Medije ali drug način objave iz prejšnjega odstavka določi Državna volilna komisija.

Stroški objave se krijejo iz sredstev, namenjenih za izvedbo referendumu.

2. Pravica glasovanja na referendumu

35. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo državljani, ki imajo pravico voliti v državni zbor.

Za vsako glasovanje na referendumu se sestavijo volilni imeniki v skladu z zakonom, ki ureja evidenco volilne pravice.

36. člen

Glasovanje na referendumu je tajno.

Glasuje se z glasovnicami.

37. člen

Glasuje se osebno. Nihče ne more glasovati po pooblaščenju.

Pri glasovanju morata biti zagotovljena svoboda odločanja in tajnost glasovanja.

Nihče ne sme biti klican na odgovornost zaradi glasovanja na referendumu, niti se ne sme od njega zahtevati, naj pove, kako je glasoval oziroma zakaj ni glasoval.

3. Organi za izvedbo referendumu

38. člen

Postopek za izvedbo referendumu vodijo organi, ki vodijo postopek za volitve v državni zbor.

Pooblastila predlagatelja liste kandidatov v skladu z zakonom, ki ureja volitve v državni zbor, ima v postopku za izvedbo referendumu predstavnik predlagatelja referendumu.

Državna volilna komisija lahko določi tudi druge osebe, ki imajo pravico določiti zaupnike za spremljanje dela volilnih organov.

39. člen

Državna volilna komisija:

- skrbi za zakonitost izvedbe referendumu,
- daje drugim volilnim organom strokovna navodila za izvedbo referendumu in nadzira njihovo delo,
- predpiše obrazce za izvrševanje tega zakona,
- določa enotne standarde za material in druge materialne pogoje za izvedbo referendumu,
- opravlja in vodi neposredno tehnično delo v zvezi z izvedbo referendumu na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini in ugotavlja skupen izid glasovanja z volišč na teh predstavništvih ter po pošti iz tujine, če je volilno gradivo v zakonitem roku prispelo k Državni volilni komisiji,
- ugotavlja in objavlja izid referendumu,
- opravlja druge naloge, ki jih določa ta zakon.

40. člen

Volilna komisija volilne enote:

- opravlja in vodi neposredno tehnično delo v zvezi z izvedbo referendumu,
- ugotavlja izid glasovanja v volilni enoti.

41. člen

Okrajna volilna komisija:

- določa volišča,
- imenuje volilne odbore,
- opravlja in vodi neposredno tehnično delo v zvezi z izvedbo referendumu,
- ugotavlja izid glasovanja v volilnem okraju.

42. člen

Za vsako glasovanje na referendumu se imenujejo volilni odbori, ki vodijo glasovanje na volišču in ugotavljajo izid glasovanja na volišču.

Volilni odbor sestavljajo predsednik in parno število članov ter njihovi namestniki, ki jih imenuje okrajna volilna komisija izmed državljanov, ki imajo stalno prebivališče na območju volilnega okraja.

4. Glasovanje in ugotavljanje izida glasovanja

43. člen

Glede glasovanja in ugotavljanja izida glasovanja na referendumu se smiselno uporabljajo določbe zakona o volitvah v državni zbor, kolikor s tem zakonom ni drugače določeno.

44. člen (črtan)

45. člen

Na volišču je treba razobesiti akt o razpisu referenduma in besedilo akta, o katerem se odloča na referendumu.

46. člen

Glasovnica vsebuje vprašanje, o katerem se odloča na referendumu, in navodilo o načinu glasovanja.

Če se glasuje o več referendumskih vprašanjih, se o vsakem vprašanju glasuje s posebno glasovnico.

Glasuje se tako, da glasovalec obkroži na glasovnici besedo "za" ali "proti".

47. člen (razveljavljen)

47.a člen

Za glasovanje na referendumu na lokalni ravni ne veljajo določbe zakona o volitvah v državni zbor, ki se nanašajo na glasovanje po pošti v tujini in na glasovanje pri diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije.

Volivci, ki so na dan glasovanja v tujini, kjer tam začasno ali stalno prebivajo, lahko na referendumu na državni ravni glasujejo po pošti, če to sporočijo Državni volilni komisiji najpozneje petnajst dni pred dnevom glasovanja.

Volivci, ki so na dan glasovanja začasno v tujini, lahko na referendumu na državni ravni glasujejo tudi na diplomatsko konzularnem predstavništvu Republike Slovenije v tujini, če to sporočijo Državni volilni komisiji v roku iz prejšnjega odstavka.

48. člen

Naknadno glasovanje se opravi, če na posameznem volišču ni bilo izvedeno glasovanje na dan, ki je bil določen za glasovanje z aktom o razpisu referendumu.

Naknadno glasovanje odredi Državna volilna komisija in se opravi najkasneje v petnajstih dneh od dneva, ki je bil določen za dan glasovanja z aktom o razpisu referendumu.

49. člen

Ugotovitev izida glasovanja obsega:

- število volivcev, vpisanih v volilni imenik,
- število volivcev, ki so glasovali po volilnem imeniku,
- število volivcev, ki so glasovali s potrdili,
- skupno število volivcev, ki so glasovali,
- število neveljavnih glasovnic,
- število veljavnih glasovnic,
- število volivcev, ki so glasovali "za",
- število volivcev, ki so glasovali "proti".

Kadar se na referendumu glasuje o več referendumskih vprašanjih, se podatki iz prejšnjega odstavka ugotavljajo za vsako referendumsko vprašanje posebej.

Kadar se na referendumu o spremembi ustave glasuje o več referendumskih vprašanjih, se izpolnjevanje pogojev iz 6. člena tega zakona ugotavlja za vsako referendumsko vprašanje posebej.

50. člen

Državna volilna komisija pošlje poročilo o izidu glasovanja državnemu zboru in predlagatelju referendumu ter ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

5. Varstvo pravice glasovanja

51. člen

Zaradi nepravilnosti pri delu volilnega odbora ima vsak glasovalec, predlagatelj oziroma predstavnik predlagatelja zahteve za razpis referendumu pravico vložiti ugovor pri Državni volilni komisiji v treh dneh od dneva izvedbe referendumu.

Državna volilna komisija mora o ugovoru odločiti v roku osemindeset ur.

Vsak glasovalec ima pravico vložiti ugovor pri Državni volilni komisiji v istem roku tudi zaradi nepravilnosti pri delu okrajne volilne komisije v zvezi z ugotavljanjem izida glasovanja za območje okraja oziroma zaradi nepravilnosti pri delu volilne komisije volilne enote v zvezi z ugotavljanjem izida glasovanja za območje volilne enote ter zoper ugotovitev Državne volilne komisije o ugotovitvi izida glasovanja na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini.

Državna volilna komisija mora o ugovoru odločiti v roku treh dni od vložitve ugovora.

52. člen

Če Državna volilna komisija na podlagi ugovora ugotovi nepravilnosti, ki so vplivale ali bi utegnile vplivati na izid referendumu, razveljavi glasovanje na posameznem volišču in odredi ponovno glasovanje, ki se opravi najpozneje v petnajstih dneh.

Če Državna volilna komisija na podlagi ugovora ugotovi nepravilnost pri delu volilne komisije pri ugotovitvi izida glasovanja, volilni komisiji naloži odpravo nepravilnosti ali sama ugotovi izid glasovanja.

Če Državna volilna komisija ugovor zavrne, lahko glasovalec vložijo pritožbo na sodišče, pristojno za upravne spore, v osemindesetih urah po prejemu odločbe.

53. člen

Sodišče odloči o pritožbi v roku osemindeset ur.

Sodišče odloča v senatu treh sodnikov.

Sodišče odloča ob smiselni uporabi zakona o upravnih sporih.

53.a člen

Zoper poročilo Državne volilne komisije o izidu glasovanja na referendumu lahko vsak glasovalec vložijo pritožbo v treh dneh po njegovi objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

O pritožbi iz prejšnjega odstavka odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije v tridesetih dneh. Zoper odločitev sodišča ni dovoljena pritožba.

Pri odločanju se uporabljata drugi in tretji odstavek prejšnjega člena.

53.b člen

Državni zbor v osmih dneh po pravnomočnosti poročila državne volilne komisije iz 53.a člena tega zakona razglasi odločitev, ki je bila sprejeta na referendumu, in jo objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

6. Druge določbe

54. člen

Stroški za izvedbo referendumu se krijejo iz državnega proračuna.

55. člen

Glede vprašanj postopka izvedbe referendumu, ki s tem zakonom niso posebej urejena, in glede kazenskih določb se smiselno uporabljajo določbe zakona o volitvah v državni zbor.

56. člen

Določbe tega zakona o postopku za izvedbo referendumu se smiselno uporabljajo tudi za izvedbo referendumu v samoupravni lokalni skupnosti, s tem da postopek za izvedbo referendumu vodijo volilni organi, ki vodijo lokalne volitve.

Akt o razpisu referendumu in besedilo akta, o katerem se bo odločalo na referendumu, se objavita v medijih, ki jih določi volilna komisija samoupravne lokalne skupnosti.

V postopku za izvedbo referendumu v samoupravni lokalni skupnosti je za varstvo pravice glasovanja pristojno Upravno sodišče Republike Slovenije.

Stroški za izvedbo referendumu se krijejo iz proračuna samoupravne lokalne skupnosti.

Glede vprašanj postopka za izvedbo referendumu v samoupravni lokalni skupnosti, ki s tem zakonom niso posebej urejena, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja lokalne volitve, in zakona, ki ureja volitve v državni zbor.

IV. LJUDSKA INICIATIVA

57. člen

Najmanj trideset tisoč volivcev lahko da predlog za začetek postopka za spremembo ustave.

V predlogu mora biti navedeno, v čem in kako naj se ustava spremeni, ter razlogi za spremembo. Predlogu morajo biti priloženi podpisi najmanj trideset tisoč volivcev.

58. člen

Najmanj pet tisoč volivcev lahko predloži državnemu zboru predlog zakona.

Predlog zakona mora vsebovati sestavine, ki jih določa poslovnik državnega zbora. Predlogu morajo biti priloženi podpisi najmanj pet tisoč volivcev.

59. člen

Pobudo volivcem za vložitev predloga za začetek postopka za spremembo ustave oziroma predloga zakona lahko da vsak volivec, politična stranka ali drugo združenje državljanov.

Pobudnik obvesti o svoji pobudi predsednika državnega zbora, ki ravna po četrtem odstavku 13. člena tega zakona. Rok za zbiranje podpisov volivcev za podporo predlogu je šestdeset dni.

Volivec da svojo podporo predlogu na način, ki je določen v petem odstavku 13. člena tega zakona.

Predlog za začetek postopka za spremembo ustave oziroma predlog zakona pošlje državnemu zboru predstavnik volivcev.

IV.a KAZENSKE DOLOČBE

59.a člen (črtan)

Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. [15/94](#)) vsebuje naslednji končni določbi:

»V. KONČNI DOLOČBI

60. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja (Uradni list SRS, št. 23/77 in 18/88).

61. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-A (Uradni list RS, št. [38/96](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»6. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, pri čemer začnejo določbe novega 12.a člena veljati s 1. januarjem 1997.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-B (Uradni list RS, št. [59/01](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»7. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Odločba o razveljavitvi 47. člena zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. [11/03](#)) v zvezi z razveljavitvijo 47. člena zakona določa:

»Razveljavitev iz 1. točke izreka začne učinkovati naslednji dan po vročitvi te odločbe Državnemu zboru.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-C (Uradni list RS, št. [83/04](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»9. člen

Globe, določene s tem zakonom, se do začetka uporabe Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 7/03) izrekajo kot denarne kazni.

10. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Odločba o delni razveljavitvi 2. oddelka II. Poglavja Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. [24/05](#)) v zvezi z delno razveljavitvijo določa:

»Razveljavitev iz 1. točke izreka začne učinkovati po preteku enega leta od dneva objave te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi – ZRLI-D (Uradni list RS, št. [139/06](#)) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

39. člen

Tehnični in tehnološki pogoji za izvedbo določbe 18. člena tega zakona, ki ureja dajanje podpore zahtevi za razpis referendumu preko enotnega državnega portala e-uprava z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom, se zagotovijo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

40. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.